

ТЕМА: Луїс де Гонгора-і-Арготе (1561–1627). «Галерник».

Аудіокнига: <https://youtu.be/gIsZcKwGCyE>

Луїс де Гонгора

ГАЛЕРНИК

На галері, на турецькій
І до лави там прикутий,
Руки на весло поклавши,
Очі втупивши додолу,
Він, драгутівський невільник,
Біля узбереж Марбельї
Нарікав під звук суворий
Ланцюга й весла своїх:

"О святе іспанське море,
Славний береже і чистий,
Коне, де незмірна безліч
Сталася нещасть наморських!
Ти ж бо є те саме море,
Що прибоюми цілує
Краю батьківського мури,
Короновані і горді.
Про дружину принеси ти
Вістку і скажи, чи щирі
Плач її і всі зітхання,
Що мені і тут лунають.
Бо якщо полон мій справді
Ще оплакує, як легко

Ти могло б південні води
Перлами перевершити!
Дай же, о криваве море,
Відповідь; тобі не тяжко
Це вчинити, якщо правда,
Що і води мають мову.
Але ти німуй, о море,
Якщо смерть її забрала;
Хоч цього не сміє статись,
Бо живу я поза нею,
Бо прожив я десять років
Без свободи і без неї
В вічній каторзі при веслах
Не вбиває сум нікого".

Враз потужно розгорнулось
Шестеро вітрил галерних,
І звелів йому наглядач
Всю свою ужити силу.

Історична довідка

Галéра — дерев'яне гребне військове судно, вітрильне, багатovesлове. Було на озброєнні європейських та азіатських країн, головним чином за середньовіччя (в Туреччині в 15-18 ст., в Росії — в 17-18 ст.). Мало довжину 40-50 м, ширину 4,5-7,5 м, від 16 до 25 пар весел, дві щогли з трикутними парусами. Вміщувало до 200 чоловік, розвивало швидкість до 13 км/год.

Запорожці на чайках (човнах) успішно діяли проти турецьких галер, визволяючи невільників-гребців (бранців), яких турки приковували до упорних брусків (по 4-5 чол. на весло).

Галерник-невільник, що веслує на галері.

Анкета письменника

Справжнє ім'я	-	Луїс де Гонгора-і-Арготе
Дата народження	-	11 липня 1561 року
Дата смерті	-	23 травня 1627 року
Місце смерті	-	у місті Кордові
Громадянство	-	Іспанія
Рід діяльності	-	поет, почесний капелан
Роки творчості	-	1585 – 1627 рр.
Жанри творів	-	романс, сонет, летрилья..

Капелан-священик військовий в армії (посада прирівняна до заступника командира полку або батальйону, якому надається особистий озброєний ад'ютант).

Ад'юта́нт (нім. *Adjutant*, слово має походження з латинської мови і позначало *помічник* (офіцерське військове звання)).

Поезія доби Бароко прагнула гармонізувати стосунки між людиною і Всесвітом. У філософських творах активно розробляється уявлення про людину як малого дзеркала великого світу.

Поезія **Луїса де Гонгора-і-Арготе** глибоко психологічна за характером. **Гонгора** великий майстер передавати особливості різних станів душі людини, залежність людини від Долі. Поет вражає поєднанням непримирених контрастів і виразністю гіпербол, насиченням свого словника латинською та італійською мовами. У його творчості переважає філософська, пейзажна лірика, яка неодмінно, хоча б на рівні підтексту, співвідноситься з долею людини.

Тема: людина і Доля, драматизм людського життя.

Ідея: світ такий глибокий і незбагнений, людина є лише частиною світу і не завжди може змінити сама долю; людське життя сповнене непередбачуваності й непевності.

Основна думка: засудження рабства, неприйняття будь-якого насилля над людьми

Жанр: філософська лірика.

Художні особливості твору:

- **порівняння** – краю батьківського мури, короновані і горді;
- **образи-символи:** образ галери (човна) - символ людської долі, що несеться по хвилях життя, передає глибоке розчарування світом;
- **метафори:** О святе іспанське море, криваве море, (абстрактне, переносне значення, метафора, що може означати і людське життя, і вплив Всесвіту на долю людини);
- **полісиндетон** – нагромадження у фразі сполучників з метою підкреслення роздумів ліричного героя про глибину й незбагненність світу:

Ти могло б південні води
Перлами перевершити!
Дай же, **о криваве море**,
Відповідь; тобі не тяжко
Це вчинити, якщо правда,
Що і води мають мову.

Риторичні запитання, звертання, вигуки - посилення уваги читача, не вимагаючи від нього відповіді.

Епітет (грец. *ἐπίθετον* — «прикладений, доданий») — визначення при слові, що впливає на його виразність.

Метафора - це перенесення назви з одних предметів, явищ, дій, ознак на інші на основі подібності між ними.

Ліричний герой -це образ, що виникає в уяві читача під враженням висловлених у творі почуттів, переживань, роздумів .

Ідейно-художній зміст твору

1. Яка думка утверджується у поезії?

(Що найцінніше у житті людини-це свобода)

2. «Туга за рідним краєм, вічна каторга драгутівського невільника»

Над чим поет змушує задуматись читача?

« Без свободи і без неї

В вічній каторзі при веслах» утверджується філософська думка про те, що свобода для людини - це найголовніше.

Автор ніби втікав від дійсності, заглиблюючись у свій власний світ, але прагнув передати тугу і смуток героя.

Галерник розуміє глибину й незбагненність світу, але він не в силі щось змінити, має віру і надію на те, що доля неминуче змилується над ним і він повернеться додому.

«...Бо прожив я десять років
Без свободи і без неї (без кого?)
В вічній каторзі при веслах
Не вбиває сум нікого...»

Вірш проникнутий жалем за життям на свободі. Читаючи поезію ми спостерігаємо, що для героя ніби зупиняється час, залишаючи в серці героя спогад про відбиток того, як він жив до того як потрапив у полон, батьківський край, який не стирається з пам'яті, і філософські роздуми про сенс життя, про велике мале в ньому. Надія -це те велике, чим варто дорожити, що треба берегти, і вірити, що тебе чекають вдома. Досить похмурий пейзаж натякає на складні життєві обставини ліричного героя, на те, що він у розлуці з близькими людьми. І це додає його спогадам нотку трагічності, болючого щему, жалкування за тим, що можливо, він так і не побачить рідних.